

Hindi Urdu for Health

The Practice of Medicine in Hindi and Urdu

repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/64261

Hindi Urdu Flagship | South Asia Institute | Department of Asian Studies | The University of Texas at Austin

Ayurvedic Preparation

Herbs like Amla, Black Dhatura, Karanj, Unga etc. are basic herbs used in Ayurveda for treating numerous ailments. There is a well prescribed process of preparing herbs for medicinal purposes. This process may include cutting, chopping, peeling, drying, leaching and mixing with other herbs before they can be used for treatment. The Ayurvedic doctor has to be very familiar with these processes to prepare the right kind of herbal medicine. Various parts of the same plant may require collection and preparation at different periods of time. The knowledge of this process of medicine preparation can be passed on from father to son, or taught in a formal course of study. Here are vignettes of how some of these are prepared for medicinal use.

BLACK DHATURA

About this lesson: Description of the "Black Dhatura" plant and its importance in Ayurveda.

Video URI: hdl.handle.net/2152/65521

Contents:

Hindi Transcription	2
Hindi Vocabulary	2
Hindi Questions	3
Urdu Transcription.....	4
Urdu Vocabulary	4
Urdu Questions	5

Hindi Transcription

हां जी, श्रीमान जी, ये आयुर्वेद की बहुत बढ़िया चीज है... इसका नाम है काला धतूरा... और इसको हम बात रोग में इस्तेमाल करते हैं... काले धतूरे के फल, कुचला और बछ नाग वगैरह मिलाके सरकों के तेल में पका के इसका, बाय के लिये बात रोग के लिये हम तेल तैयार करते हैं... और इसके बीज जहर में होता है... वैसे इसको शुद्ध करके हम गाय के, गौमूत्र में शुद्ध करके अपने पास रखते हैं, खांसी-नजले, जुकाम में एक रामबाण औषधी है... दमे के लिये आयुर्वेद की परमुख चीज है... वैसे तो जहर है, परन्तु ये शुद्ध करने के बाद अमृत के समान गुण करता है और खांसी-नजले-जुकाम की पैटेंट दवाई है ये...

Hindi Vocabulary

Black Dhatura	काला धतूरा
Diseases caused by air imbalance within the body	बात रोग
Use	इस्तेमाल
Fruit	फल
Ayurvedic herb	कुचला
Ayurvedic herb, acorus calamus	बछ नाग
Mustard	सरसों
Seed	बीज
Poison	जहर
After cleaning	शुद्ध करके
Purified in cow's urine	गौमूत्र में शुद्ध करके
Cough and cold	खांसी-नजले
Cold	जुकाम
Foolproof medication	रामबाण औषधी
Asthma	दमे
Poison	जहर
Elixir, nectar	अमृत
Property, nature	गुण
Cough, cold	खांसी-नजले-जुकाम

Hindi Questions

1. काले धतूरे को किन रोगों में इस्तेमाल करते हैं?

- 1 दमा
- 2 बात रोग
- 3 खांसी – जुकाम
- 4 ऊपर दिये गये सब

2. खाँसी, नजले, जुकाम में यह एक

- 1 रामबाण औषधी है
- 2 ज़हर है
- 3 बेकार दवा है
- 4 प्रमुख चीज़ है

3. काला धतूरा किस मौसम में उगता है?

- 1 पतझड़ में
- 2 गर्मी में
- 3 सर्दी में
- 4 सावन में

4. काला धतूरा और किस किस काम आता है?

- 1 तांत्रिक विद्या में
- 2 शंकर भगवान को फूल चढ़ाने में
- 3 औषधियाँ बनाने में
- 4 सब में काम आता है

Urdu Transcription

ہاں جی، شریمان جی، یہ آبروید کی بہت بڑیا چیز ہے۔۔۔ اس کا نام ہے کالا دھتورا۔۔۔ اور اس کو ہم ہاتھ روگ میں استعمال کرتے ہیں۔۔۔ کالے دھتورے کے پھل، کچلہ اور بچہ ناگ وغیرہ ملا کے سرسوں کے تیل میں تلا کے اس کا، بابہ کے لئے ہاتھ روگ کے لئے ہم تیل تیار کرتے ہیں۔۔۔ اور اس کے بیج زہر میں ہوتا ہے۔۔۔ ویسے اس کو اس کو شدھ کر کے ہم گائے کے، گومتھر میں شدھ کر کے اپنے پاس رکھتے ہیں، کھانسی نزلے، زکام میں ایک رامبان اوشدھی ہے۔۔۔ دمے کے لئے آبروید کی پرمکھ چیز ہے۔۔۔ ویسے تو زہر ہے، پرنٹو یہ شدھ کرنے کے بعد امرت کے سمان گن کرتا ہے اور کھانسی نزلے زکام کی پیٹینٹ دوائی ہے۔۔۔

Urdu Vocabulary

Black Dhatura	کالا دھتورا
Diseases caused by air imbalance within the body	ہاتھ روگ
Use	استعمال
Fruit	پھل
Ayurvedic herb	کچلہ
Ayurvedic herb, acorus calamus	بچہ ناگ
Mustard	سرسوں
Seed	بیج
Poison	زہر
After cleaning	شدھ کر کے
Purified in cow's urine	گومتھر میں شدھ کر کے
Cough and cold	کھانسی نزلے
Cold	زکام
Foolproof medication	رامبان اوشدھی
Asthma	دمے
Poison	زہر
Elixir, nectar	امرت
Property, nature	گن
Cough, cold	کھانسی، نزلہ، زکام

Urdu Questions

کالے دھتورے کو کس مرض میں استعمال کرتے ہیں؟

1 وات کے

2 سر کے

3 پیٹ کے

4 پیر کے

کھانسی، نزلے، زکام میں یہ ایک

1 بیکار دوا ہے

2 زہر ہے

3 رامبان اوشدھی ہے

4 پرمکھ چیز ہے